

פרק מי שהיה טמא

מתניתין:

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה מירושלים
בי"ד ניסן, ולא עשה את הפסח הראשון —
יעשה את הפסח השני בי"ד אייר.

וכן אם שוגג, שכח שהיום מקריבים פסח, או
נאנס בי"ד ניסן.

וכן מי שלא עשה את הפסח הראשון במזיד
— יעשה את השני.

שמא תאמר: כיון שאמרנו שכל מי שלא
עשה פסח ראשון, בין שוגג ובין אנוס,
ואפילו מזיד, חייב לעשות פסח שני, אם כן,
למה נאמר בתורה בענין חיוב פסח שני "כי
יהיה טמא או שהיה בדרך רחוקה"? (1)

והרי פשוט הדבר שלא באה התורה להורות
לו שלא יעשה פסח ראשון, כי מי שנמצא
בדרך רחוקה אינו מסוגל להקריב בעצמו
קרבת פסח, וברור שלא יקריבו [מבואר לפי
ביאורו של רש"י בכרייתא בעמוד הבא ד"ה
אלא למה נאמר דרך רחוקה].

ומדוע בחרה התורה במי שהיה בדרך רחוקה
להשמיענו דוגמא למי שלא הקריב פסחו,
יותר מכל אנוס אחר שלא הקריב? [עייין
רש"י כאן].

[ואיין לומר שבא הכתוב לומר שאינו יכול
לשלוח להקריב את פסחו על ידי שליח, כי
יש מאן דאמר בגמרא הסובר שאם הוא שלח
את פסחו באמצעות שליח הוא יצא ידי
חובתו. רש"י⁽²⁾]

תשובתך: לא בא הכתוב הזה לומר כי מי
שלא עשה פסח ראשון יעשה פסח שני, עד
שתקשה מדוע נקט הכתוב מי שהיה בדרך
רחוקה, כשברור שהוא לא עשה פסח
בעצמו.

אלא בא הכתוב ביחס לעונש כרת, לחלק בין
מזיד מצד אחד ובין מי לא עשה את הפסח
מחמת שהיה טמא או שהיה בדרך רחוקה,
והוא הדין שאר אנוסים או שוגגים שלא
יכלו לעשות את הפסח. ולומר:

שאלו, טמא ומי שהיה דרך רחוקה, וכמו כן
כל שוגגים ואנוסים — **פטורין מהכרת.**

ואלו, כלומר יש אחרים, שהם מזידים, והם
חייבים בהכרת.

ובכך יש חידוש במי שהיה בדרך רחוקה
יותר משאר אונסין לפוטרו מכרת.

לפי שזה היה יכול להמציא את עצמו לפני

2. כך פירש רש"י. וביאר את המשנה כמאן
דאמר מי שהיה בדרך רחוקה ושחטו אחרים
בשבילו בירושלים יצא ידי חובתו, ויבואר לקמן
בגמרא.

1. כתב רש"י ששאלת המשנה היא רק ממי
שהיה בדרך רחוקה. אבל בטמא צריך את
הפסוק, ללמדך שאפילו אם רוצה להקריב את
הפסח אינו יכול. ועייין לקמן בגמרא צג א הערה 3.